

Vlaanderen
is diervriendelijk

ACTIVITEITEN VERSLAG 2020

VLAAMSE RAAD VOOR DIERENWELZIJN

DEPARTEMENT
OMGEVING

vlaanderen.be/dierenwelzijn

U kunt dit activiteitenverslag ook raadplegen op
vlaanderen.be/dierenwelzijn

Voor informatie, vragen of suggesties:
+32 2 553 15 08
dierenwelzijn@vlaanderen.be

Verantwoordelijke uitgever: Peter Cabus
Foto's: Shutterstock

Inhoud

Missie	4
2020 in een notendop	5
Advies	6
Optimalisatie kweek en handel in gezelschapsdieren	6
De Raad het jaar door	7
Behandelde thema's	7
Elektrische halsbanden bij honden	7
Vlaamse dierenwelzijnscodex	7
De kweek van honden en katten	8
Overleg over het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF)	8
Dierenwelzijnsprijs	9
Leerstoel Dierenwelzijn, ethiek en recht	9
Klauwgezondheid bij melkvee	10
De Raad over de grenzen heen	11
De Raad aan het werk	13
Samenstelling van de Raad	13
Samenstelling van werkgroepen	14
Expertenwerkgroep 'Kweek van honden en katten in Vlaanderen'	14
Werkgroep 'Optimalisatie kweek en handel in gezelschapsdieren'	14

MISSIE

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn geeft advies aan de Vlaamse minister bevoegd voor dierenwelzijn en aan de dienst Dierenwelzijn van de Vlaamse overheid over thema's in verband met dierenwelzijn en -ethiek. We steunen daarvoor op de meest recente wetenschappelijke informatie en maatschappelijke en ethische beschouwingen.

We bespreken en onderzoeken die thema's en bevorderen het overleg en de samenwerking tussen belanghebbende partijen. Om het dierenwelzijn te garanderen, evalueren we tot slot de bestaande regelgeving. Op die manier wordt het welzijn van dieren ondersteund en bevorderd.

2020 IN EEN NOTENDOP

In 2020 startte een **nieuwe mandaatperiode** voor de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn. Ben Weyts, de minister bevoegd voor dierenwelzijn, besliste om de bestaande samenstelling van de Raad te behouden. De verenigingen die vertegenwoordigd zijn in de Raad konden nieuwe afgevaardigden aanduiden.

De eerste vergadering van de Raad in 2020 was de **installatievergadering**. Zowel de effectieve als de plaatsvervangende leden waren uitgenodigd. Ook minister Ben Weyts was aanwezig. Bij de aanvang van de nieuwe mandaatperiode werd ook het **activiteitenplan** opgesteld. Daarin is rekening gehouden met het regeerakkoord, het beleidsplan en de inbreng van leden van de Raad en de inspecteurs dierenwelzijn.

Wat landbouwdieren betreft, zal de Raad de komende jaren werken rond dierenwelzijn in de intensieve landbouw zoals de minimumnormen voor het houden van kalkoenen (als productiedieren) en welzijnsproblemen bij kalveren. Voor de gezelschapsdieren worden onder meer elektrische halsbanden voor honden en de kweek bij honden en katten onder de loep genomen. Er komt een informatiemoment over 'Hoe mensen bewegen tot meer diervriendelijk gedrag?'. In de toekomst zal de Raad meer werken rond het 'One Welfare'-principe. Dat houdt in dat interacties tussen het welzijn van mens, dier en omgeving op een geïntegreerde manier worden bekeken. Daarnaast komen ook ad-hoc-thema's aan bod.

In het eerste jaar van deze mandaatperiode stroomde het coronavirus roet in het eten. Door de strenge lockdownmaatregelen werd een vergadering van de Raad geannuleerd. Vanaf april werd er hoofdzakelijk online vergaderd. Het wegvallen van de verplaatsingen had wel als voordeel dat nieuwe vergaderingen eenvoudiger vastgelegd konden worden. In 2020 vergaderde de Raad vijf keer en de stuurgroep zelfs acht keer.

Verder werd er ook een expertengroep opgericht over het kweken van honden en katten en een werkgroep over de kweek en handel in gezelschapsdieren. Op basis van de bevindingen van die laatste leverde de Raad in december 2020 een advies af.

ADVIES

OPTIMALISATIE KWEK EN HANDEL IN GEZELSCHAPSDIEREN

Advies 10 december 2020

Het koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende de erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren, het zogenaamde **'kennelbesluit'**, werd in 2019 grondig aangepast na een advies van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn. Verschillende stakeholders formuleerden bezwaren bij deze aanpassingen en voerden aan dat ze in de praktijk voor moeilijkheden zorgden. Twee jaar na de invoering van de nieuwe regelgeving drong een **optimalisatie** zich dus op.

De leden van de Vlaamse Raad hebben veel expertise over dit onderwerp. Geïnteresseerde leden lichtten samen met de dienst Dierenwelzijn van de Vlaamse overheid het kennelbesluit door.

De bedoeling is om **de binnenlandse kweek** van gezonde en gesocialiseerde honden en katten te bevorderen tegenover de invoer van honden en katten.

Enkele voorstellen die de Raad aan de minister deed, zijn: de erkenningsplicht voor dierenpensions afschaffen; de verplichte vaccinaties tegen kattenleucose en tegen kennelhoest schrappen; een verplichte quarantaineperiode van 10 dagen instellen voor pups en kittens in handelskwekerijen. De Raad adviseert ook om op termijn een kwaliteitslabel voor binnenlandse kwekers in te voeren.

DE RAAD HET JAAR DOOR

BEHANDELDE THEMA'S

- **Elektrische halsbanden bij honden**

In de Dierenwelzijnswet is een artikel opgenomen dat het gebruik verbiedt van hondenhalsbanden die een elektrische prikkel geven. De Vlaamse Regering moet de datum van **inwerkingtreding** van het verbod vaststellen en kan **nadere regels** bepalen. De minister heeft de Raad om advies gevraagd, meer bepaald over wannéér het verbod in werking kan treden en welke uitzonderingen voorzien moeten worden. De dienst Dierenwelzijn polste via een online enquête naar de mening van potentiële gebruikers van dergelijke halsbanden (gedragstherapeuten en hondentrainers). De conclusie is dat een ruime meerderheid van de hondengedragstherapeuten voorstander is van een verbod en hier sterke argumenten voor heeft. De hondentrainers zijn meer verdeeld, de vraag naar een verbod speelt bij hen minder. Jagers, die de enquête ook onderling verspreidden en invulden, pleiten vooral voor het behoud van de trainingshalsbanden.

- **Vlaamse dierenwelzijnscode**

De Vlaamse Regering kwam voor het regeerakkoord 2019-2024 overeen om een Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn uit te werken met een geactualiseerd en gecodificeerd wetgevend kader voor alle segmenten van het dierenwelzijnsbeleid. Minister Weyts gaf in het Vlaams parlement aan dat het in hoofdzaak gaat om een **actualisering van de 35 jaar oude Dierenwelzijnswet** en dat deze taak is toevertrouwd aan de dienst Dierenwelzijn. De dienst Dierenwelzijn zal een benchmarking uitvoeren met de buitenlandse dierenwelzijnsregelgeving en zich baseren op de ervaringen met de toepassing van de huidige Dierenwelzijnswet.

De leden van de Raad hebben de minister gevraagd betrokken te worden bij de opstelling van de Codex. De Raad verzamelde daarom de opmerkingen van de vertegenwoordigde verenigingen op de huidige dierenwelzijnsregelgeving en maakte die integraal over aan de dienst Dierenwelzijn.

- **De kweek van honden en katten**

De laatste jaren zijn er verschillende pogingen ondernomen om de sector van de honden- en kattenkwekers te motiveren om zelf initiatieven uit te werken voor het **kweken van gezonde honden en katten**. Toch is er weinig of geen vooruitgang geboekt op dit vlak.

Sinds 2019 is de kweek van honden en katten een **bevoegdheid van de Vlaamse minister voor Dierenwelzijn**. Voordien lag die bevoegdheid bij het Departement Landbouw en Visserij. Aan de basis van de bevoegdheidswissel liggen dierenwelzijnsproblemen ten gevolge van doorgedreven kweek van raszuivere dieren. Om de problematiek aan te pakken, richtte de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn een expertenwerkgroep op met wetenschappers van Vlaamse universiteiten en dierenartsen. De werkgroep zette de krijtlijnen uit van de plannen om op termijn te komen tot een **kweekprogramma** van gezonde en gedragsvriendelijke honden of katten. Daaruit vloeide een wetenschappelijk **project** voort, gefinancierd door de dienst Dierenwelzijn, dat de komende jaren een centrale databank en een portaalsite zal ontwikkelen voor fokkers, dierenartsen, verenigingen en het grote publiek. De site zal de verschillende gebruikers leiden naar de kweek en kwekers van gezonde, sociale honden en katten.

- **Overleg over het Vlaams Landbouw-investeringsfonds (VLIF)**

Het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) ondersteunt de Vlaamse land- en tuinbouw door duurzame investeringen te stimuleren, de rendabiliteit van land- en tuinbouw te verzekeren en de kostprijs te verminderen. De stuurgroep van de Vlaamse Raad nodigde Luc Uytendewilligen uit, het afdelingshoofd Ondernemen en Ontwikkelen bij het Departement Landbouw en Visserij. Hij zette de werking van het VLIF uiteen en verduidelijkte de mogelijkheden om het dierenwelzijn op landbouwbedrijven te verbeteren. Zo wordt tot 30% **steun voorzien voor verbeteringen van het dierenwelzijn** die verder gaan dan de wettelijke normen. Voorbeelden zijn koematrassen, daksystemen voor extra daglicht in de stal, wintertuinen voor legkippen en vrijloopkraamhokken bij zeugen. Ook innovatie wordt ondersteund.

De stuurgroep en het VLIF spraken af om in de toekomst ideeën of input uit te wisselen. De stuurgroep gaf al ideeën door over het uitkomen van vleeskuikens in de stal, beveiligingssysteem tegen stroompanne en brand en bovenwettelijke omgevingsverrijking die een aantoonbaar voordeel biedt voor de dieren.

- **Dierenwelzijnsprijs**

De integratie van dierenwelzijn in de activiteiten en leerplannen van de kleuterschool, de lagere school en binnenkort ook het secundaire onderwijs, wordt gestimuleerd door het **project ‘Oog in oog, een brede kijk op dierenwelzijn in de klas’** (www.dierenwelzijnindeklas.be), dat gefinancierd wordt door de dienst Dierenwelzijn. Het omvat lespakketten op maat van de doelgroep om de kinderen vertrouwd te maken met de welzijnsnoden van dieren.

Om een antwoord te bieden op de nood aan academici op het vlak van dierenwelzijn, nam de stuurgroep ook initiatieven om de **integratie van dierenwelzijn in universitaire opleidingen** te vergroten. Dat leidde tot de oprichting van een Leerstoel (zie verder) en een dierenwelzijnsprijs.

De stuurgroep zette zijn schouders onder de uitrol van een nieuwe jaarlijkse **dierenwelzijnsprijs voor scripties van studenten**, meer bepaald voor een bachelorproef en een masterproef. Er is een wedstrijdreglement uitgewerkt. Vanaf academiejaar 2020-2021 kunnen de beste scripties over onderwerpen met een meerwaarde voor dierenwelzijn meedingen naar deze prijs.

- **Leerstoel Dierenwelzijn, ethiek en recht**

Om ook op academisch niveau de studie van het welzijn van dieren en ethiek te bevorderen, rijpte bij de stuurgroep het idee om een leerstoel op te richten over de rol van het dier in de maatschappij. Door een nauwe en onuitgegeven samenwerking tussen verschillende Vlaamse universiteiten en faculteiten werd zo de leerstoel Dierenwelzijn, ethiek en recht in het leven geroepen. Naast **doctoraatsonderzoek** is in het kader van deze leerstoel ook een **lessenreeks** gepland over de rol van het dier in de maatschappij. Lesgevers van hogescholen en universiteiten met expertise over dierenwelzijn, ethiek en recht zullen hierbij betrokken worden. De lessenreeks wordt vanaf academiejaar 2021-2022 aan de KULeuven aangeboden als keuzevak voor alle studenten, en aan de UGent aan de studenten van de faculteit Diergeneeskunde. De leerstoel is gefinancierd door de Vlaamse overheid en loopt over vijf jaar.

• Klauwgezondheid bij melkvee

Omdat klauwproblemen beschouwd worden als de belangrijkste bron van dierenleed bij melkkoeien, liet de stuurgroep zich over het onderwerp informeren door Geert Opsomer, professor aan de faculteit Diergeneeskunde van de UGent en gespecialiseerd in bedrijfsdiergeneeskunde. Hij lichtte vier belangrijke **aandachtspunten in de melkveesector** toe: vruchtbaarheid, uiergezondheid, klauwgezondheid en de opfok van jongvee. Melkveehouders zijn zich doorgaans wel bewust van het belang van klauwgezondheid maar onderschatten toch het voorkomen van klauwproblemen. Omwille van de huisvesting komt het

vaker voor bij melkkoeien dan bij vleeskoeien. De meeste melkkoeien lopen op betonnen roosters, die wellicht een risicofactor zijn voor klauwproblemen en kreupelheid. Te weinig ligplaatsen voor melkvee zijn ook een gekende risicofactor.

Het thema klauwgezondheid bij melkvee wordt nu voorgesteld als thema binnen het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) i.s.m. het Departement Landbouw en Visserij. Als dit thema weerhouden wordt, dan kunnen landbouwers die aandacht geven aan klauwgezondheid financiële steun krijgen.

DE RAAD OVER DE GRENZEN HEEN

Sinds 2015 is de bevoegdheid dierenwelzijn in België geregionaliseerd en richtte elk **gewest** een Raad voor Dierenwelzijn op. Elke Raad heeft zijn eigen werkwijze en programma. Logischerwijs zijn er wel raakvlakken en gemeenschappelijke thema's, met regionale gevoeligheden.

Jaarlijks hebben de voorzitters van de Raden contact om ideeën en gedachten uit te wisselen. Vanaf 2020 zijn ook de secretarissen bij dit overleg betrokken en wordt er nog meer periodiek overleg voorzien.

Het **internationale forum EuroFAWC** (European Forum for Animal Welfare Councils) verenigt de raden voor dierenwelzijn in Europa en deelt informatie en visies over dierenwelzijn (www.eurofawc.com).

Omwille van de coronamaatregelen vond de vergadering online plaats met een beperkte agenda. De deelnemende raden/landen stelden hun verwezenlijkingen van het voorgaande jaar en hun plannen voor het lopende jaar voor.

Een van de terugkerende onderwerpen in andere landen is extreme breeding ('doorgedreven kweek') bij gezelschapsdieren. Dat werd in 2020 ook opgenomen door de Vlaamse Raad (*zie hoger: de kweek van honden en katten*).

DE RAAD AAN HET WERK

SAMENSTELLING VAN DE RAAD

De leden van de Raad hebben een mandaat van vier jaar. Op 1 januari 2020 startte een nieuwe mandaatperiode en de Raad verwelkomde enkele nieuwe vertegenwoordigers. De huidige samenstelling van de Raad is als volgt:

Voorzitter: Dirk Lips

Ondervoorzitter: Nadine Buys

Wetenschappelijke experts (stuurgroep):

- Dirk Lips
- Nadine Buys, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, afdeling Gentechnologie, KULeuven
- Frank Gasthuys, faculteit Diergeneeskunde, vakgroep Heelkunde en anesthesie van de huisdieren, UGent
- Frank Tuytens, eenheid Dier, Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek
- Hilde Vervaecke, Agro- en biotechnologie, Odisee

Leden (effectieve leden en plaatsvervangers):

- GAIA, vertegenwoordigd door Michel Vandenbosch en Ann De Greef
- West-Vlaamse dierenasielen, vertegenwoordigd door André Lycke en Geryl Siegfried
- Oost-Vlaamse dierenasielen, vertegenwoordigd door Eddy De Landtsheer en Bart Vanderbeeken
- Antwerpse dierenasielen, vertegenwoordigd door Helga Gillé en Fabienne Schoeseters
- Vlaams-Brabantse dierenasielen, vertegenwoordigd door Dimitri Coppens en Sébastien Tonneus
- Limburgse dierenasielen, vertegenwoordigd door Dany Grosemans en Philip Zurinckx
- Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen, vertegenwoordigd door Miguel Stevens en Joke Lannoo
- Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, vertegenwoordigd door Marian Verbeek en Elsie Desmet
- Boerenbond, vertegenwoordigd door Els Goossens en Guy Vandepoel
- Algemeen Boerensyndicaat, vertegenwoordigd door Peter De Swaef en Karen Lievens
- Nationale Raad van Dieren Liefhebbers, vertegenwoordigd door Roger Van Look en Willy Tieleman
- Koninklijke Maatschappij Sint-Hubertus, vertegenwoordigd door Dimitry Van Raamsdonk en Bart Vandaele
- Andibel, vertegenwoordigd door Patrick Ghysels en Tom De Cock
- Comeos, vertegenwoordigd door Pieter Albers en Sami Hemdane

Afgevaardigden van de Raad in de Vlaamse Proefdierencommissie:

- Mariella Debille
- Patrick De Smedt

SAMENSTELLING VAN WERKGROEPEN

Expertenwerkgroep 'Kweek van honden en katten in Vlaanderen'

Leden:

- Nadine Buys, voorzitter, KULeuven
- Christel Moons, Vakgroep Ethologie, Faculteit Diergeneeskunde, UGent
- Bart Broeckx, Vakgroep Voeding, Genetica en Ethologie, Faculteit Diergeneeskunde, UGent
- Steven Janssens, Departement Biosystemen, Dier en Mens, KULeuven
- Ann Van Soom, Vakgroep Voortplanting, Verloskunde en Bedrijfsdiergeneeskunde, Faculteit Diergeneeskunde, UGent
- Leen Versmissen, Departement Landbouw en Visserij, Vlaamse overheid
- Arnold Jacques, Vlaamse Fokkerijcommissie
- Bob Proesmans, praktijkdierenarts, SAVAB
- Justine Meulemans, praktijkdierenarts

Vergaderingen:

- 3 vergaderingen in 2020

Werkgroep 'Optimalisatie kweek en handel in gezelschapsdieren'

Leden:

- Dirk Lips, voorzitter
- Nadine Buys, KULeuven
- Frank Gasthuys, UGent
- Michel Vandenbosch, GAIA
- André Lycke, West-Vlaamse dierenasielen
- Eddy De Landtsheer, Oost-Vlaamse dierenasielen
- Helga Gillé, Antwerpse dierenasielen
- Sébastien Tonneus, Vlaams-Brabantse dierenasielen
- Dany Grosemans, Limburgse dierenasielen
- Miguel Stevens, Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen
- Roger Van Look, Nationale Raad van Dieren Liefhebbers
- Bart Vandaele, Koninklijke Maatschappij Sint-Hubertus
- Patrick Ghysels, Andibel

Uitgenodigde expert:

- Joeri Vanrusselt, Felis Belgica

Vergaderingen:

- 4 vergaderingen in 2020

DEPARTEMENT OMGEVING

Afdeling strategie, internationaal beleid en dierenwelzijn

Koning Albert II-laan 20 bus 8

1000 Brussel

vlaanderen.be/dierenwelzijn